

vica jezdecev ni nosila jopičev, temoč je jezdila ravno tako prost o oblečena, kakor Nanoški kmetovje po poletu doma jezdijo, druga polovica pa je nosila zelene z zlatom obšite jopiče, iz okroglih klobukov, ki so bili z umetnim cvetjem okinčani, je plahala množina erlenih trakov. — Za hanaško banderijo je šla kmetiška banderija, ki je imela ne samo lepo kmetiško obleko različnih krajev iz Česke, temoč tudi posebno lepe konje domače reje.

Naj lepša med vsemi je morebiti bila banderija iz Hrudima, ki je imela same izvrstne konje. Jezdci te banderije so imeli belo črle preveze okol prs in ravo take trake okol klobukov. Vsaki je tudi nosil banderico iz deželnih barev. Zlo lepe so tudi bile banderije Česko-brodsko v zeleni obleki, Karolinske doline in Kolinska, zadnji so imeli modre suknje. Banderijo iz Kourima je vodil velikoposestnik grof Rumerskirch ono iz Unošti pa zlah. Ondrejavsky.

Pred drugim oddelkom prevoda je šla banda praških mestjanskih pešcev, za njo je naj prej šla sokolovska na konjih v lepi svoji sokolovski obleki s črleno-belimi prevezi okol prs.

Za njimi je došla velika množina praških cehov in sicer je šel naj naprej mesarski ceh. Ta ceh je vodil grbo-držec, ki je držal prav visoko česki grb (česki lev na črlem polju), grbo-držca so obdaval štitonosi in paži v bogati lepi obleki, za njimi so šli mesarski pomočniki, ki so imeli bele jopiče in bele prepasnike, na rami pa je nesel vsaki lepo mesarsko sekiro, na kateri se je videlo 1868. Za njimi so šli napovedniki (heroldi) in za njimi je jezdil banderaš, ki je imel bogato belo-črle obleko in ki je nosil ono staro bandero, ktero so imeli praški mesarje, ko so junaški branili mesto proti napadu Švedov. Banderiškega konja, ki je bil tudi zlo bogoto in krasno okinčan, sta peljala dva krasno oblečena paža. Vsi kostumi so bili iz žameta ali svile. Za mesarskim cehom je šel pivarski ceh, ljudje tega ceha so imeli zelene kape s zlatimi portami, zelene jopiče in bele predpasnike. Vsaki je nesel v roki sekiro za led. V sredini tega ceha je jezdil kralj Gambrius, ki je ali celo tako oblečen, kakor se o njem pravi, da se je nosil, ogrnjen je imel črle s kožuho imenovano hermelin zoroobljen plašč štitonosi, ki so nosili cehovske ščite so ga obdaval. Bogato kostumirani paži so nesli pivarska znamenja in sicer hmeljnje in ječmenove lati.

Na črlem žamatnem vankušu, ki je bil z zlatimi portami obrobljen, so nesli ono veliko kositrno majolko, ki je že 16 stoletja napravljena in ktere pokrov je bil z vencem iz ječmenovih lati okinčan. Za tem so došli sledeči cehi: sodarski, krznarski, pekovski in onih, ki delajo čokolado, suknjarski, nogovičarski, vsi s svojimi banderami in s znamenji ceha. Vrvarji so nesli dolgo za 4 palee debelo vrv, ktero so darovali za stavljenje gledišča. Krznarji so imeli modre kape, ki so bile s hermelinom obrobljene. Za tem še so šli zlatarji, nožarji, orožarji, puškarji, steklarji, sambolji različni malarji, mehanikarji, optikarji, steklarji itd. Vsaki ceh je imel svojo lepo z cveticami okinčano veliko bandero in vsi banderaši so imeli starinsko-česko bogato obleko; vsaki ceh je imel tudi svojo bando.

(Dalje prihodnjič.)

Stanko Vrazova literarna zapuščina. *)

Poroča F. Kočevar.

(Dalje.)

Umetno blago St. Vrazove literarne zapuščine je dvojno-vrstno: izvirno, in prevodi iz drugih jezikov. Pa kakor se pri mnogih narodnih pesmih ne da razbrati, po kom, kje in kdaj so bile zapisane, ravno tako se tudi o spisih umetnega blaga ne da zmiraj odločno reči od koga so. In v tem pogledu morem le toliko poročati, da je jih pretežni del gotovo St. Vrazov, kar nedvojbeno pismo njegove roke kaže.

Izvirnega v vezanem slogu spisanega blaga je naj več sonetov al kakor jih St. Vraz imenuje „zvoncev“. Jih je kakih petdeset, pa prej več kot manj. Z manjimi iznimkami bi vse St. Vrazu prisodil. Razun sonetov je še nekoliko romane, balad in popevk (lieder). Kdaj so bili ti umotvori spevani, je težko reči, zakaj letnica je le malokje ktera zapisana. Jaz bi jih proizvod postavil z več strani med leta 1834—1837 ali sploh v tisti čas, ko je St. Vraz še ju-

rist na graškem vseučilišču bil; zakaj pozneje, ko se je bil že za stalno ilirskega peresa poprijel, mislim, je malo več kaj slovenskega pisal.

En sešitek ima napis: „Slovenische Gedichte des Herrn Johann Schamperl“ (rod. 1815 † 1836); — en drugi: „Pesmi Sabukoshek“; — na enem stoji letnica: „IV. nonas septembris 1838; — ena tekica ima naslov: „Slovenske speve alj slovenske popevke. Meshorovski, Hauptmann. Klagenfurth, 10. Oktober 1832“. V vsakem teh sešitkov je kakih 12—18 pesmi. V zadnjem sešitku so pod poedinimi pesmimi podpisani: „Krumpak, Kaplan“, — J. Hašnik“, — „Schwarzl, Pfarrer“, — „Jarnik“, — sedem pesmi pa imajo podpisani pismenki „V. O.“ (Oliban?). En par mičnih romanc sem našel tudi od našega učenjaka Davorina Terstenjaka. Modrinjakovih pesmi trinajst. Od pokojnega Krempeljna so v avtografijski dve: „pesem od svetega Kirila in Metuda“ v dvanajst strokih. Če se državnega pravika zelo ne bojite, vam jo drage volje pošljem! Druga pesem pa ima naslov: pozvon cesara Maksimiliana I. Morebiti je ta poslednja njegovej zgodovini že natisnena.

Panegiričnih pesmi sem našel s sledičimi naslovi: „na cesarja Franca“, — „ob godu časti vredniga Janeza Kersnika učenika osme šole, zložena od Krajske osmošolske mladosti 1831 leta“, — „hvalepolni občutleji ob odhodu premisljivega gospoda Avgustina V. (?) škofa iz Ljubljane v Sošberg“, — „dekanu Vovku v Čornomlju leta 1844“. Avktor pri nobeni teh pesmi ni imenovan.

Mnogo pesmi je spevanih v hrvaško-slovenskem narečju in spisanih v bohoričici, od koga so, to bog ve! našel sem tudi kakšnih dvesto pušic naprenih na St. Vraza samega. Podpisane so od: „stražnika pri velikih vratih naše male slovesnosti“. Prav za prav to niso več pušice, ampak sulice, tako debele so.

Več pa kot izvirnih zadržuje rokopis prevedenih pesmi, in sicer ima prevodov skor iz vseh evropskih jezikov. Anakreontovih bo kakih trideset, — Katulovih je tudi nekoliko; — en kos georgikona; — tri pesmi iz Chr. Schmidtovih: Blüthen; — die Todtenwache od Huberja poslovenil A. L. (?); — Erlkönig; — die Bürgschaft; — die Spinnerin; — prevodi srbskih narodnih pesmi; — nekoliko Jan Kolarovih; — prevodi iz Karamzinove Aglaje; — iz Kamenskoga; — III. liber (inferno) Dantejeve divina komedia; — nekoliko Petrarkovih sonetov; — iz angleškega od lorda Birona; — en sešitek ima napis: „Romances espagnoles traducidas en sloven por J. Stanko (Jakob Vraz)“, — celo eno škipetarsko sem našel v originalu in prevodu. Naj več teh prevodov bi jaz prisodil ali St. Vrazu samemu, ali pa — naslanjajoč se na eno kratko opazko — dr. Fr. (Vladimiru) Miklošiču tačas profesorju modroslovja na graškem vseučilišču. Naletel sem tudi na en par Prešernovih pesmi v avtografijski.

V prozi je izvirno spisan, in sicer v nemškem jeziku, opis slovenske narodne nošnje. V tem opisu se neimenuvati pisatelj poziva na slike, katerih pa v rokopisu nisem našel. V enem konceptu privatnega pisma napominja St. Vraz, da je dr. Štefan (Godenin) Kočevar „izvadil više ljubkih pesmicah v svome pgnarečju. (Ali se pod tem imajo razumevati narodne ali umetne pesmi, na to bi nam gospod dohtar sam naj bolje razjasnjen je dati mogel.) Sada — veli nadalje St. Vraz — se zauzima sabiranjem onih zelinah, kojih se Slovenci služe u svojih različnih bolestitih, te popisuje i način liečenja slovenskega naroda. Čestiti imenjače, dajte, da vidimo vspeh vašega truda!

Prevodi v prozi so ti-le: „Cirkvica (Waldkapelle) pripoved poslovenil St. Vraz“, — „Kanarek povest iz pisem Kristofa Schmidta poslovenčena od F. Miklošiča“. Ta precej obsežna povest je tako na čisto spisana (v bohoričici) da bi se mogla koj v tiskarnico nesti. — „Izgubljeno dete“, poslovenil Bal. Vidosl. Štuhec“ je tudi precej dolga povest.

To je v kratkem sadržaj St. Vrazove slovenske literarne zapuščine. (Dalje prihodnjič.)

Gospodarske stvari.

Gospodarska dela meseca junija.

V hiši in dvoru. Škudnj in žitnice se morajo dobro zeznažiti in prevetrili, zrnje premetati, sirovo maslo se mora delati in iz njega maslo.

V hlevih. Hlevi se morajo marljivo snažiti gnoj vsaki dan izmetati (zarad zelene klaje); konji in goveda se morajo

*) Popravek. St. Vraz je umrl že leta 1851 pa ne 1861 kakor je v 21. listu rečeno. Vred.